

İki Bilim İnsanının Öyküsü

Editörün Notu: Geçtiğimiz haftalarda iki önde gelen bilim insanı yaşamını yitirdi. Bunlardan biri Richard Leakey, diğeri de E.O. Wilson idi. Richard Leakey, insanlığın kökenlerinin daha iyi anlaşılmasına önemli katkılarda bulunmuştur, öte yandan E.O. Wilson, “çöp” bilime ve sözde bilimsel sosyobiyojoloji teorisi ile büyük zarar vermiştir. Bu İki Bilim İnsanının Öyküsü’dür. Bu iki mektup, revcom.us okuyucuları açısından karşıtlığı ortaya koymaya yardımcı olmaktadır ve bu insanlık açısından önemlidir.

Ardea Skybreak, *“BİLİM VE DEVRİM, Bilimin, Bilimin Topluma Uygulanmasının, Komünizmin Yeni Sentezinin ve Bob Avakian’ın Önderliğinin Önemi Üzerine”* röportajında □□şunları söylüyor:

“Bilirsiniz, her zaman kötüye kullanılan ve yanlış uygulanan bir “bilim” olacaktır, fakat bu kötü bir bilimdir, anlaştık mı? Örneğin, tarih boyunca bazı ırkların diğer ırklara göre daha düşük seviyede olduğu, bazı ırkların zihinsel olarak daha geri olduğu gibi bir fikri tanıtmak için bilimin kullanıldığı örnekleri bir düşünelim. Evet, bu çöp bir bilimdir. Aslında bunun tamamen kötü bir bilim olduğunu kanıtlamak için titiz bilimsel yöntemler kullanabilirsiniz. Bu yalnızca “ahlaki açıdan” kötü değildir, aynı zamanda bilimsel olarak da kötüdür, tamamen yanlıştır ve bunu kanıtlamak için iyi bilimi kullanabilirsiniz.”

Kaynak için: [Tale of Two Scientists](#) | [revcom.us](#)

Mektup-1:

Geçmişimizden Öğrenmek – Geleceği Dönüştürmek: Richard Leakey’nin Mirası

Richard Leakey 2 Ocak’ta Kenya’nın Nairobi şehrindeki evinde 77 yaşında öldü. Onun ölümü dünya halkları açısından gerçek bir kayıptır ve neyi başardığını ve neden önemli olduğunu anlamak önemlidir.

Kendisi *ORIGINS* de dahil olmak üzere birçok kitabın yazarıdır; *The Sixth Extinction: Patterns of Life and the Future of*

Mankind'in ortak yazarıdır, ayrıca Kenya'da bir vahşi yaşam koruma uzmanı olarak yaptığı çalışmalarla tanınan (ki buna geri döneceğim) Leakey bir paleoantropologtu.

Antropoloji, genel olarak insanları inceleyen bilimdir. Paleontoloji, fosillerin incelenmesidir. Paleoantropoloji, insan ırkının (homo sapiens) ortaya çıkmasına yol açan evrimsel yol da dahil olmak üzere, insanların erken gelişiminin incelenmesidir. Paleoantropologları “fosil avcıları” olarak nitelendirebilirsiniz, ancak aradıkları fosiller dinozorlar değil, ilk insanların ve bizim atalarımızın fosilleridir. Çoğu bilimde olduğu gibi yalnızca ilerlemelerle değil, hatalarla ve başarısızlıklarla, ancak aynı zamanda insanlık için değerli olan, genellikle zor koşullarda özenli bir iştir.

Leakey soyadı tüm antropolojide en ünlülerden biridir. Richard'ın ebeveynleri Louis ve Mary, Darwin'in evrim teorilerinin ateşli savunucularıydı. Tanzania'daki Olduvai Nehri geçidi de dahil olmak üzere fosil keşifleri ve Mary Leakey'nin daha sonra modern insanın atası olan yaklaşık 2 milyon yıl önce yaşayan Homo habilis (“alet üreticisi”) keşfi, bir tür olarak bizim (insanların) kim olduğumuza ve bir tür olarak ortak atadan nereden geldiğimize -yani Afrika'nın Rift Vadisi'nden geldiğimize- dair anlayışımızda devrim yaratmaya yardımcı oldu.

Tutkulu Bir Merak ve Hakikat İçin Mücadele

Richard Leakey bu ortamda büyümüş, ilk fosilini dört yaşındayken ortaya çıkarmıştı. Liseden ayrılarak 20'li yaşlarının başında kendi takımlarını “kazılarda” yönetmeye başladı. Kariyeri boyunca, ikinci eşi Meave de dahil olmak üzere ekipleri, öncelikle Kenya'nın Turkana Gölü bölgesinde çalıştı. (1) İnsanların atalarının (homo sapiens) evrimi konusundaki anlayışımızdaki birçok boşluğu doldurmaya yardımcı olan ve bize evrim süreci hakkında çok daha net bir anlayış sağlayan, var olan en kapsamlı ve çeşitli hominid fosil

kayıtları koleksiyonu olarak kabul edilenleri biriktirdi. Leakey, ekibinin ve diğerlerinin kazı yapmakta olduğu fosillerin, Charles Darwin'in evrim teorisinin geçerliliği hakkında daha fazla reddedilemez kanıt sağladığını anladı; tüm canlı türlerinin (insanlar dahil) çevrelerindeki değişikliklere uyum sağlamaları nedeniyle zaman içinde değiştikleri ve bu değişikliklerin bir kısmının tamamen yeni türlerin ortaya çıkmasına neden olduğunu gösteriyordu.

Bu durum onu yalnızca insanların maymunlarla akraba olduğu değil (bilimsel olarak "homo sapiens" olarak adlandırılır), teknik olarak bizlerin de "maymunlar" olarak görülebileceğimiz bilimsel gerçekliğini kabul edemeyen köktendinci fanatiklerle tekrar tekrar çatışmalara soktu. Yaklaşık 5 milyon yıl önceden gelen fosilleşmiş kalıntılar, insanların ve bugün şempanzeler de dahil olmak üzere "büyük maymunlar" olarak bilinenlerin ortak bir ataya sahip olduğunu göstermişti. Leakey, izleyicilere açıklama yapmaktan ve şempanzelerin insanlarla aynı genlerin %95'inden fazlasını paylaştığı gerçeğiyle köktendincilere meydan okumaktan memnundu.

Bu konuda başkalarının çalışmalarını fazlasıyla takdir etti ve destekledi. Ardea Skybreak'in *The Science of Evolution and the Myth of Creationism* adlı kitabını (2) okuduktan sonra, kısmen kitabın "...birçokları için, özellikle de dini fanatikler ve köktendinciler tarafından yapılan gülünç iddialara karşı bilimi savunmak için sık sık fırsat yakalayabilen öğretmenlik mesleğini icra edenler açısından muazzam fayda sağladığını" yazdı.

İnsanlığın Çıkarlarına Katkı Sağlamak

Kendisi insan evriminin başka bir yönünü popülerleştirme konusunda daha da tutkuluydu. Tüm insanların tek bir tür (homo sapiens) olduğu ve Amazon'da veya Yeni Gine'de, Afrika'da, Asya'da, Yerli Amerikalı veya beyaz Avrupa'da yerli bir kabile olmamızdan bağımsız olarak kanıtlanmış gerçektir, yani hepimiz küçük bir grubun torunlarıyız. Sahra altı Afrika'da yerleşik,

gezegenin geri kalanını doldurmak için Afrika'dan göç eden erken homo sapiensin... Leakey burada dünyanın dört bir yanından insan popölasyonlarının genlerini test ederek bunu doğrulayabilen genetikteki bilimsel gelişmelerden büyük ölçüde yardım aldı. Daha sonraki genetik araştırmalar, tüm insanlığın yaklaşık 65 bin yıl önce Afrika'dan başlayan erken göçlere kadar izlenebileceğini doğruladı. (3)

Bunun önemi üzerine Leakey bir keresinde şöyle yazmıştı: "İnsanlığın kökeni bilimini herkes için erişilebilir ve heyecan verici hale getirebilirsek, ayrıca insanlara insanlığın inanılmaz yolculuğunu gösterebilirsek, onların paradigmalarını değiştirir böylece dünyayı da değiştirebiliriz."

Öldüğü sırada, bu yolculuğu kutlamak için Nairobi'de uluslararası bir müze inşa etme girişimine öncülük ediyordu. Leakey, baskıyı haklı çıkarmak için kullanılan "kötü" veya "çöp" bilime de karşıydı. Erken antropoloji, Avrupa'nın Sahra altı Afrika'yı korkunç ve acımasız fethini haklı çıkarmada bir rol oynayan, çok gelişmiş toplumlar geliştirmiş olan o (Siyah) Afrikalıların beyaz Avrupalılardan daha aşağı bir tür olduklarına dair bilime karşıydı. Leakey, dünya çapında daha fazla insanın Afrika'yı anlamaya başladığını düşünüyordu. Özellikle de Sahra altı Afrika'yı. Tüm insanlığın doğum yeri burasıysa, dünyanın geri kalanının gözünde Afrika halklarının devam eden sömürüsü ve zulme uğratılmaları o kadar da kabul edilemez görülecekti.

1980'lerin sonlarında Leakey, paleoantropolojinin günlük çalışmalarından uzaklaştı ve dikkatini başka bir yaşam boyu tutku olan vahşi yaşamı korumaya yöneltti. Sık sık Afrika Filini ve Afrika Kara Gergedanını neslinin tükenmesinden kurtarmasıyla tanınıyordu. Bunlar yaban hayatı korumanın ilk günleriydi ve yanlış -ve bazen çok zararlı- kaçak avlanmaya karışan insanlar ile iş başındaki daha büyük güçler arasındaki karmaşık ilişkiye yaklaşımları içeriyordu. Bütün bunları araştırmak bu mektubun kapsamını aşıyor. Daha sonra hayatı

boyunca yaşadığı yer olan resmi Kenya siyasetine dahil olması problemliydi. (4)

Ancak bu durum Leakey'nin bilimsel katkılarını ve bu katkıları ve diğer bilim insanlarının katkılarını daha geniş kitlelerce daha yaygın olarak bilinen ve erişilebilir kılma konusundaki kararlılığını mutlak olarak azaltmaz. Bu konuda korkusuzdu, dostluklarını, mesleki ilerlemesini ve hatta kişisel güvenliğini riske atmaya, doğru olduğunu bildiği ya da neyin gerekli olduğunu anladığı için savaşıma istekliydi. (5) Onun örneğinde sevilecek çok şey var, kendisi özlenecek...

Dipnotlar:

1. Hominidler genellikle insanların üyesi olduğu biyolojik aile olarak kabul edilir. Gayri resmi olarak Büyük Maymunlar olarak bilinirler ve dört grup içerirler: İnsanlar, şempanzeler, goriller ve orangutanlar. Ayrıca paleoantropolojide, hominidler milyonlarca yıl öncesine dayanan, maymundan çok insana benzeyen tüm memeli türleri olarak kabul edilirler.

İnsanların atalarının diğer “büyük maymunlar” haline gelenlerden ayrıldığı zaman genellikle 5-6 milyon yıl önce olarak kabul edilir. Leakeylerin Turkana Gölü'nde gün yüzüne çıkardığı fosillerin yaşları genel olarak 1,5 milyon ile 2,5 milyon yıl arasında değişiyordu.

2. EVRİMİ BİLİM VE YARATILIŞ MİTİ – Yazan Ardea Skybreak, Insight Press, 2006. 7. Bölüm, “İnsan Varlıklarının Evrimi”, insan evriminin son derece değerli ve derin bir araştırmasıdır.

3. Leakey'in dikkatinin birincil odak noktası olmasa da, homo sapiens'in sosyal davranışlarındaki varsayılan farklılıkları açıklayabilecek farklı “ırklardaki” spesifik genetik farklılıkları tanımlayabildiğini iddia eden “sosyobiyojiyi” aşırı derecede küçümserdi.

4. 1980'lerde fildişi ve gergedan boynuzunda son derece karlı bir uluslararası pazar vardı. Bu hayvanların Kenya'da ve Afrika'nın diğer bölgelerinde katledilmesi onları yok olmaya sürüklüyordu. 1989'da Leakey, nüfuzunu ve prestijini bu katliama bir son

vermek için kullanmak üzere Kenya Yaban Hayatı Departmanı'nın başına geçmeyi kabul etti.

0 zamanlar, Yaban Hayatı Departmanı, uluslararası sendikalarla el ele çalışan ve Kenya'da bu uygulamayı uygulamak için şiddet çetelerinin örgütlenmesine yardımcı olan belki de "Kenya'daki en yozlaşmış örgüt" olarak kabul edildi. Bununla savaşıırken, Leakey, fildişi ticaretine uluslararası bir yasak çağrısında bulundu ve bir halkla ilişkiler zaferi olan büyük bir fildişi şenlik ateşi düzenledi. Her iki eylem de duruma ilişkin farkındalığın artmasına katkıda bulundu ve cinayetleri yavaşlatmada olumlu adımlardı. Bununla birlikte ve aynı zamanda, genel olarak yanlış ve zararlı olan tartışmalı bir politika olan, temas ettikleri herhangi bir kaçak avcayı vurma emriyle park korucularına yarı otomatik silahlar verdi. Kapitalist-emperyalist sistemin tecavüzü tarafından geleneksel kırsal yaşam biçimleri yok edilenlere karşı da dahil olmak üzere ve ailelerini desteklemek için başka bir yol kalmamıştı.

5. 1993 yılında Leakey'nin iki bacağını da kaybettiği bir uçak kazasının, Kenya Yaban Hayatı Departmanı içindeki yolsuzlukla mücadele kampanyası ve fildişi ticaretini durdurma çabaları nedeniyle siyasi muhalifler tarafından izlenen sabotajın sonucu olduğundan yaygın olarak şüphelenilmektedir.

Mektup-2:

İnsanlar "Karınca" Değildir – E.O. Wilson ve Çöp Sosyobiyojoloji Bilimi

Harvard biyoloğu ve yazarı Edward O. Wilson, 26 Aralık'ta 92 yaşında öldü. Karıncaların sosyal davranışları, biyolojik çeşitlilik ve bunların toplum üzerindeki etkileri gibi Wilson'un genel bilimsel metodolojisini ve katkılarını ayrıntılı olarak incelemek bu mektubun kapsamı dışındadır. Burada kısaca onun en kalıcı ve maalesef son derece olumsuz katkısına odaklanıyorum. "Sosyobiyojoloji" kavramını tanıtmayı ve popülerleştirmesi yoluyla "biyodeterminizmin" (1) meşru bir bilimsel alan olarak yeniden dirilişi...

Sociobiology: The New Synthesis, Wilson'ın insan "sosyal

davranışının" kaynağının bir entomolog (böcekler üzerinde çalışan bir bilim adamı) olarak yaptığı araştırmaya dayanarak, ilk kez argümanını yaptığı 1975 kitabının adıydı.

Başkalarıyla nasıl ilişki kurduğumuz ve etkileşime girdiğimiz, ahlakımız, geliştirdiğimiz sosyal organizasyon türleri ve ayrıca büyük ölçüde bilişsel yeteneklerimiz, genlerimiz tarafından ezici bir şekilde önceden belirlenmişti nesilden nesile aktarılan kalıtsal özellikleri oluşturan bilgileri taşıyordu. Wilson'a göre, bu genetik determinizm (genlerimiz tarafından belirlenen, tanımlanan ve sınırlandırılan) bir bütün olarak insanlık için geçerliydi ve sosyal davranışın belirli genetik özellikleri belirli grupları belirliyordu (yani kadınları, Siyahları, vb.)

E.O. Wilson, insan biyodeterminizmi konusundaki argümanlarının çoğunu, karıncaların sosyal organizasyonuna ilişkin araştırmalarına dayandırmıştı.

Açık konuşmak gerekirse, Wilson esas olarak insanlığın ve bir tür olarak kolektif sosyal potansiyelimizin, önceden var olan genetik yapımızın içine gömülü ve onun tarafından belirlenen değişmez (veya değişmeyen) bir insan doğasıyla sınırlı olduğunu savunuyordu. Bu yalın bir şekilde çöp bilimdi, kötü bilimin bir örneğiydi. Ardea Skybreak'in, Richard Lewontin –

Steven Rose ve Leo J. Kamin'in birlikte yazdıkları *Genlerimizden İbaret Değiliz* üzerine 1985 tarihli incelemesinde yazdığı gibi (belki de Wilson'ın SOSYOBİYOLOJİSİ'nin en kapsamlı reddidir):

Sosyobiyoloji - karmaşık sosyal davranışların ve sosyal oluşumların (insan toplumları dahil) özelliklerini genlerin varsayılan özelliklerinden ve türümüzün biyolojik evrimi sırasında farklı genetik konfigürasyonların sözde uyarlanabilir değerine ilişkin ahmakça spekülasyonlardan türetme iddiası- yeni biyodeterminist saldırısının en yoğun ifadesi haline geldi. (2)

Sosyobiyoloji: Bir Kötü Bilim Örneği

Sosyobiyoloji, Skybreak'in "kötü bilim" (3) olarak tanımladığı şeyin uç bir örneğidir ve akademi salonlarının çok ötesinde korkunç bir etkisi vardır.

Wilson, Skybreak'in insanlığı karakterize eden "karmaşık sosyal davranışlar ve sosyal oluşumlar" olarak tanımladığı şeyi doğru bir şekilde açıklamaya çalışmak için "indirgemecilik" olarak bilinen şeyi kullandı. Yine Skybreak'in 1985 tarihli makalesinden:

İndirgemecilik, karmaşık bütünlerin özelliklerini, yalnızca kendilerini daha büyük süreçten ayrı olarak analiz edilen bileşen parçalarının özellikleri açısından anlamaya çalışır. Bu tür analitik indirgemecilik, tipik olarak, daha karmaşık bütün düzeyinde maddenin tamamen yeni özelliklerinin ortaya çıkışını tanımakta başarısız olur ve bunun tersine, bir bütünün bileşenlerinin bile, bütün içindeki etkileşimlerden kaynaklanan özellikler gösterebileceğini kabul etmez.

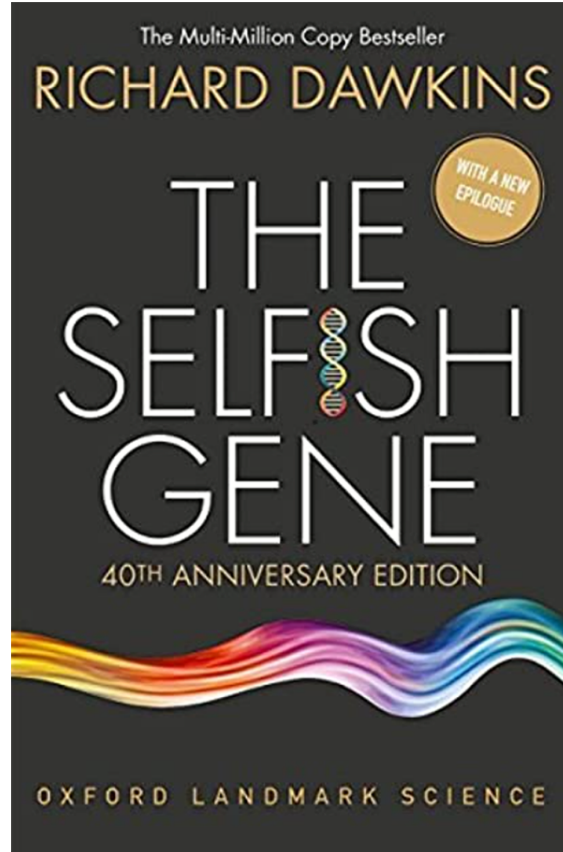
"Tamamen yeni özelliklerin ortaya çıkışı..." hakkındaki bu bilimsel temelli anlayış, genel olarak gerçekliğe uygulanabilir. Bu örnekte, yalnızca genetik yapımızın bize yüklediği biyolojik kısıtlamaları hesaba katmamakla kalmaz, ayrıca biyolojik işleyişimizin geri kalanıyla (organlar veya

tüm beden düzeyinde), etrafımızdaki fiziksel çevre ve çok daha temel olarak, özellikle baskın fikirler dahil olmak üzere daha geniş kültürel ve sosyal bağlam ile daha karmaşık etkileşimi ve herhangi bir dönemde toplumun temel üretim tarzını da hesaba katmaz. Herhangi bir dönemde, bu karmaşık etkileşimli karışımın bir ürünüyüz. (4) Bu yüzden değişmeyen bir “insan doğası” diye bir şey yoktur. “İyi” ve “normal” olarak kabul edilen “insan doğası” zaman ve coğrafya içinde önemli ölçüde değişmiştir. Başka bir insana sahip olmanın normal kabul edildiği köleliği, Üçüncü Dünya’dan farklı ırkların veya kadınların açıkça aşağı sayıldığı dönemleri, vb. düşünün.

Skybreak’in daha sonra belirttiği gibi:

Aslında, yetenekler olarak adlandırılan şeylerdeki bireysel farklılıkların genler tarafından belirlendiği fikrinin geçerliliği yoktur. Her şeyden önce, bir bireyin tüm yönleri, fenotipi (yani genlerinin ve çevresinin etkileşiminden kaynaklanan bireyin gösterdiği özelliklerin toplamı) arasındaki sürekli etkileşimi yansıtır. Fenotip sabit değildir, dış çevre ile sürekli bir değişim halindedir. (5)

Başından beri, Wilson’un indirgemeci yaklaşımı, farklı faktörlerin bu karmaşık ve dinamik etkileşimini tamamen görmezden geldi ve küçümsedi, onu gene indirgedi, böylece hem insan doğasını hem de değişmeyen doğasını “sabitledi”. Skybreak aşağıdaki açıklamada devam ediyor (bu mektubun sonuna eklediğim incelemenin daha uzun bir bölümünden alınmıştır):

Richard Dawkins'ın "Bencil Gen" kitabı. İnsanların sosyal davranışlarının, genlerimizin bizi kendi "çıkarları" için kullanması olarak açıklanabileceğini savunan Richard Dawkins'ın "çöp" bilimi.

Aslında insan evriminde öne çıkan şey, değişen sosyal koşullara tepki olarak tipik olarak geniş bir davranış yelpazesine sahip olan bireysel insanların muazzam esnekliğidir; ayrıca bu esneklik ve değişkenlik insan toplumu düzeyinde niteliksel olarak daha fazladır. Bireysel insan yeteneklerini büyük ölçüde artıran ve örgütlenme ilkeleri yalnızca (hatta esas olarak) bireysel özelliklerin ve eylemlerin toplamı olarak anlaşılamayacaktır. Dolayısıyla, insanlığın modası geçmiş toplumsal ilişkilerden kurtuluşunun önünde duran bizim biyolojimiz değildir.

Sosyobiyoloji – Zararlı ve Tehlikeli Baskı Araçları

Biyodeterminizm ve onun en son vücut bulmuş hali olan sosyobiyojoloji, medya, popüler kültür ve akademiden kiliseye kadar çeşitli kurumlar aracılığıyla toplumumuza derinlemesine nüfuz eden son derece zararlı ideolojik düşünce biçimleridir. Bunun sadece kötü bilim olduğu gerçeğinin yanı sıra -var olduğu şekliyle gerçekliğin en doğru anlaşılmasını belirleme yolunda duran- Wilson'ın sosyobiyojolojisi, tıpkı dinin kullanıldığı şekilde, kapitalist-emperyalist sistemin ürettiği her türlü dehşeti ve eşitsizliği haklı çıkarmak için kullanılan zararlı, yanlış, sözde bilimsel argümanların bilimsel mihenk taşı haline gelmiştir. Karşılaştırmalar öğreticidir.

Dindar gericiler, dünyanın “doğaüstü bir varlığın planı veya önceden belirlenmiş bir “kader” olduğu için – Tanrı'nın amaçladığı şekilde olduğu gibi olduğunu beyan ederler. Wilson'un kendisi de dahil olmak üzere birçok sosyobiyojolog ateist olduğunu (veya “dindar olmadığını”) iddia etseler de, insan toplumunun nasıl işlediğine dair argümanları hemen hemen aynı çizgide ilerler. “Yüce bir varlık” yerine, her şeyin neden böyle olduğu konusunda nihai söz sahibi olarak gen öne çıkarılır. Yani Tanrı olarak gen.

Bu çerçeveye bilimsel gerçeklik tersine çevrilir ve kapitalizm-emperyalizm, “bencil benliklerimizin” “doğal” bir uzantısı olarak görülür. Ve sistemin “altta kalanın canı çıksın” doğası, adeta değişmeyen bir insan doğasından akıyormuş gibi gerekçelendirilir. (6)

Bilimsel Özgürleştirici Bir Çürütme ve İleriye Giden Yol

Birincisi, genlerimiz tarafından önceden belirlenmiş değişmez bir “insan doğasının” varlığını iddia edecek hiçbir bilimsel kanıt yoktur.

“Bencil gen” veya “özgecil gen” yoktur. Aslında bilimsel araştırmalar tam tersini ortaya koymaya devam ediyor. Marx'ın tüm insanlık tarihinin, insan toplumundaki değişikliklerle

diyalektik ilişki içinde “insan doğasının” sürekli dönüşümünü içerdiğine dair vurgusu pekişmektedir. (7)

İkinci nokta, hakemli incelemelere ve araştırmalara dayanan, sosyobiyojolojiyi bilimsel olmayan çöp olarak tartışmasız bir şekilde çürüten çok sayıda bilimsel kanıtın olmasıdır. Özellikle makalenin altında yer alan ektteki Ardea Skybreak’ten alıntıya bakın. Yönetici sınıfların ve onların akademideki ve medyadaki yardımcılarının, aslında tamamen bilimsel olarak çürütülmesine rağmen sosyobiyojolojiyi adeta cennete yükseltmiş olmaları şaşırtıcı olmamalıdır. (8) Bu sistemin organ ve kurumlarının yaydığı, “sokaktaki insana” kadar süzülen ve onun tarafından yankılanan ıvır zıvır bilimin yerine şiddetle ihtiyaç duyulan şey şudur:

“Dolayısıyla burada bir kez daha “insan doğası” sorununa geri dönmek istiyorum. Özellikle de sadece kapitalizmin ötesine geçmeyi değil, aynı zamanda bir geçişi temsil eden komünizme ilerlemeyle ilgili olarak ve onun sosyalist toplumdaki kalıntılarıyla ilgili ancak daha geniş anlamda insanlık tarihinin bütün bir önceki çağından bir geçiş olarak -ilk dönem komünal toplumu ve sınıflı toplumun farklı biçimleri dahil- insan varoluşunda tamamen yeni bir çağa geçiş. Komünizmin bu yeni çağı, bir tür “mükemmel devleti” temsil etmiyor yani bir şekilde, insanlarda veya insan toplumunda hiçbir çelişkinin olmadığı bir devleti temsil etmiyor. Fakat insanların birbirleriyle ve doğanın geri kalanıyla, bu tür ilişkilerin geçmişte nasıl ifade bulunduğundan niteliksel olarak, kökten farklı bir temelde etkileşime girmeye devam edeceği yepyeni bir “platoyu” temsil ediyor.” (Bob Avakian – Kuşlar Timsah Doğuramaz, Fakat İnsanlık Ufkunu Aşabilir)

E.O. Wilson’ın “SOSYOBİYOLOJİ: Yeni Sentez” eserinin yayınlanması, bir nesil genç bilim insanından geniş ve güçlü bir yanıt aldı. En kapsamlı çürütme 1985’te Richard Lewontin, Steven Rose ve Leo J. Kamin’in birlikte yazdığı *NOT IN GENES, Biology, Ideology and Human Nature*’ın yayımlanmasıyla geldi. “Biyodeterminizmin” belirli özelliklerinin ayrıntılı olarak

anlatıldığı ve yazarlar tarafından çürütüldüğü incelemeden kapsamlı bir alıntı ekliyorum.

Ardea Skybreak tarafından “Genlerimizden İbaret Değiliz ve İdeolojik Karşı Saldırının Yürütülmesi”e dair:

...Yazarların, biyodeterminist teorilerin statükoyu haklı çıkarmak ve sosyal düzensizliği ve bozulmaları caydırmak olan belirli bir sosyal işlevle ilgili olarak ortaya çıktığı ve körüklenmeye devam ettiği vurgusuna kesinlikle katılıyorum. Bu, yazarların aşağıdaki gibi damıttığı tüm biyodeterminist teorilerin ortak özellikleri ile özellikle netleştirilir:

Birincisi, toplumdaki eşitsizliklerin, bireyler arasındaki içsel liyakat ve yetenek farklılıklarının doğrudan ve kaçınılmaz bir sonucu olduğu ileri sürülmektedir. İkincisi, liberal ideoloji koşulları ve eğitimi vurgulayan kültürel bir belirlenimciliği takip ederken, biyolojik belirlenimcilik irade ve karakterin bu tür süreçleri ve başarısızlıklarını, büyük ölçüde bireyin genlerinde kodlandığı gibi konumlandırır; liyakat ve yetenek aile içinde nesilden nesile aktarılacaktır. Son olarak, statü, zenginlik ve güç hiyerarşileri oluşturmak için biyolojik olarak belirlenmiş insan doğasının bir parçası olduğu için, bireyler arasında zorunlu olarak bu tür biyolojik farklılıkların varlığının hiyerarşik toplumların yaratılmasına yol açtığı iddia edilmektedir. Bu üç unsurun tümü, mevcut sosyal düzenlemelerin eksiksiz bir gerekçesi için gereklidir. (s. 68)

“Genlerimizden İbaret Değiliz”‘in çoğu, hiçbir bilimsel geçerliliği olmayan bu üç iddianın nokta nokta çürütülmesiyle ilgilidir. Burjuva determinizminin önemli bir argümanı, toplumsal eşitsizliklerin “doğal oldukları için hem adil hem de kaçınılmaz” olduklarıdır (s. 70), sözde bireylerin biyolojik olarak belirlenmiş yeteneklerindeki farklılıklardan kaynaklanmaktadır. Argüman, “hayat bir yarış gibidir. Eski kötü günlerde aristokratlar avantajlı bir başlangıç yaptı (ya da emirle kazanan ilan edildi), ama şimdi herkes en iyinin

kazanması için birlikte başlıyor – biyolojik olarak en iyi belirleniyor” (s. 68).

Başarılı olamıyorsanız, bunun nedeni sadece gerekenlere sahip olmamanızdır. Ama aslında içsel bireysel yetenekler ve kapasiteler ile bireyin toplumdaki konumu arasında nedensel bir bağlantı yoktur (Örneğin, doktorların sayısı doktor olabilecek kişilerin sayısı tarafından değil, daha büyük ekonomik hususlar tarafından belirlenir). Jensen’in “bununla yüzleşmek zorundayız, kişilerin mesleki rollere göre sınıflandırılması hiçbir şekilde mutlak anlamda ‘adil’ değildir” ifadesinin biyolojik bir temeli yoktur. Umut edebileceğimiz en iyi şey, ne fırsat eşitliği verildiğinde gerçek liyakatin doğal sınıflandırma gücü için bir temel görevi görmesidir” (s. 69’da alıntılanmıştır); ne de E.O. Wilson’ın, erkekler ve kadınlar arasındaki farklılıkların, “geleceğin en özgür ve eşitlikçi toplumlarında bile önemli bir işbölümüne neden olmak için” yeterince genlerde temellendirilmesinin muhtemel olduğuna dair ifadesidir.

Aynı eğitim ve tüm mesleklere eşit erişimle bile, erkeklerin siyasi yaşamda, iş dünyasında ve bilimde orantısız bir rol oynamaya devam etmesi muhtemeldir” (Wilson 1978). Ve Harvard’dan Richard Herrnstein’in şu şaşırtıcı ifadesinde öne sürüldüğü gibi, çağdaş toplumdaki yöneticilerin biyolojik olarak daha üstün ve yönetmek için daha donanımlı ve dolayısıyla devrilmeye daha dirençli oldukları için yönettiğine inanmanın kesinlikle hiçbir temeli yoktur: “Geçmişin ayrıcalıklı sınıfları muhtemelen biyolojik olarak ezilenlere göre pek üstün değildi, bu yüzden devrimin adil bir başarı şansı vardı. Toplum, sınıflar arasındaki yapay engelleri kaldırarak biyolojik engellerin yaratılmasını teşvik etmiştir. İnsanlar toplumdaki doğal seviyelerini alabildikleri zaman, üst sınıflar, tanım gereği, alt sınıflardan daha büyük kapasiteye sahip olacaklardır” (s. 69’da alıntılanmıştır)

Aslında, yetenekler olarak adlandırılan şeylerdeki bireysel farklılıkların genler tarafından belirlendiği fikrinin

geçerliliği yoktur. Her şeyden önce, bir bireyin tüm yönleri, fenotipi (yani genlerinin ve çevresinin etkileşiminden kaynaklanan bireyin gösterdiği özelliklerin toplamı) arasındaki sürekli etkileşimi yansıtır – fenotip sabit değildir, ancak dış çevre ile sürekli bir değişim halindedir) Bireysel insan davranışlarının sonsuz çeşitliliğini öne çıkaran (veya bastıran) işte bu dinamik etkileşimdir. Birey bir boşlukta değil, ilk başlangıcından itibaren sosyal bir bağlamdadır. Bu nedenle, Genlerimizden İbaret Değiliz'in yazarları, kişinin "bireye ontolojik olarak toplumsaldan önce" davranamayacağını vurgularlar ve yine de biyodeterministlerin tutarlı bir şekilde yaptıkları tam olarak budur (bundan daha sonra bahsedeceğiz). Aslında, bugün popülasyon genetiği ve biyolojik evrimsel değişim mekanizmaları hakkında bilinenlerin tümü, ister bireyler düzeyinde ister daha geniş olarak toplumda ifade edilsin, karmaşık sosyal davranışları kodlayan belirli genlerin varlığına karşı çıkmaktadır.

Son olarak, katı bir şekilde önceden belirlenmiş, biyolojik temelli bir insan doğası, kaçınılmaz olarak belirli sosyal örgütlenme biçimlerine ve özellikle çeşitli hiyerarşilere yol açan sabit bireysel ve sosyal özelliklerin bir toplamı diye bir şey yoktur. Aslında insan evriminde öne çıkan şey, değişen sosyal koşullara tepki olarak tipik olarak geniş bir davranış yelpazesine sahip olan bireylerin muazzam esnekliğidir; ayrıca bu esneklik ve değişkenlik, bireysel insan yeteneklerini büyük ölçüde artıran ve örgütlenme ilkeleri yalnızca (hatta esas olarak) bireysel özelliklerin ve eylemlerin toplamı olarak anlaşılamayan insan toplumu düzeyinde niteliksel olarak daha fazladır. Dolayısıyla, insanlığın modası geçmiş toplumsal ilişkilerden kurtuluşunun önünde duran bizim biyolojimiz değildir.

Dipnotlar:

1. Biyolojik determinizm (biyodeterminizm), bireyin özelliklerinin ve davranışının

yalnızca biyolojik faktörler tarafından belirlendiği teorisidir. Ayrıca kurama göre bireyin şekillenmesinde çevresel, sosyal ve kültürel faktörlerin rolü yoktur. Sosyobiyooloji, biyodeterminizmin bir bütün olarak insan toplumuna uygulanabileceği teorisidir.

2. Genlerimizden İbaret Değiliz ve İdeolojik Karşı Saldırının Yürütülmesi, Ardea Skybreak, REVOLUTION dergisi, Kış/Bahar 1985

3. Skybreak, BİLİM VE DEVRİM, Bilimin, Bilimin Topluma Uygulanmasının, Komünizmin Yeni Sentezinin ve Bob Avakian'ın Önderliğinin Önemi Üzerine.

4.Yeni komünizmin yazarı Bob Avakian'ın "İnsanlık İçin Bilimsel Temelde Umut: Bireycilik, Asalaklık ve Amerikan Şovenizminden Kopmak" içinde belirttiği gibi;

Çeşitli çalışmalarda vurguladığım üzere (Komünizm ve Jeffersoncu Demokrasi'de, bunun yanında Atılımlar'da) bireyler her zaman belirli bir toplumsal bağlam içinde varolurlar – temeli ekonomik ilişkiler (veya üretim ilişkileri) olan bir toplum (bu insanların toplumsal bir örgütlenmesidir) içinde ve toplumun nasıl işleyeceği ve egemen siyasi süreçlerin, yapıların ve kurumların ve egemen fikirlerin ve kültürün ne olacağını temel olarak belirleyen toplumsal ilişkiler içinde bulunurlar. Bütün bunlar, insanların -insan gruplarının ve aynı zamanda bireylerin- birbirleriyle nasıl etkileşime geçeceğini ve şeyler üzerine nasıl "kendiliğinden" bir şekilde düşüneceklerini biçimlendirir. "İnsan doğası" üzerine oldukça yaygın hale getirilen nosyonların aksine -ve özellikle de "değişmeyen ve değişmez insan doğası" iddiasının aksine- değişmez insan doğası diye bir şey yoktur. Marx (Felsefenin Sefaleti çalışmasında) bütün bir insan tarihinde toplum değiştikçe, özellikle de devrimler sayesinde ekonomik ilişkiler sistemi ve buna tekabül eden toplumsal ilişkiler ve siyasi ve ideolojik üst yapılar (siyasi süreçler, yapılar, kurumlar ve tekabül eden fikirler ve kültür) değiştikçe "insan doğasının" devamlı olarak dönüşüm içinde olduğunu belirtir. Bu devrimler mevcut sistemin temel ve esas çelişkileri temelinde meydana gelir, bu çelişkiler verili bir sisteme "işlenmiş" durumdadır ve sistemin sınırları içinde çözülemezler veya temelden dönüştürülemezler. Bu devrimlere, kökten farklı bir sistem doğrultusunda; bu çelişkilerin ve toplumun büyük, niteliksel şekilde dönüştürülmesi gerekliliği ve mümkünlüğünün farkında olan insan grupları tarafından önderlik edilir. Örneğin burjuva devrimi ile, devrimin temeli feodal toplumun gittikçe akut hale gelen ve açığa çıkan çelişkileri olmuştur, feodal toplum içinde bu çelişkilerin (bir aşamaya kadar bilinçli olarak) farkına varan güçler ortaya çıkmış, bunları dönüştürmek ve bunun için gerekli olan devrim

doğrultusunda çalışmışlardır. Bu dinamikler, gerçek dünyada fiilen bu şekilde işlemektedir.

5. Genlerimizden İbaret Değiliz ve İdeolojik Karşı Saldırının Yürütülmesi, Ardea Skybreak, REVOLUTION dergisi, Kış/Bahar 1985.

6. Sosyobiologlar, kapitalist-emperyalist dünyayı karakterize eden eşitsizlikleri açıklamak için kullanılabilecek bir genin olması gerektiği gibi tamamen yanlış bir "bencil gen" fikrini desteklediler. Bu gen, bireylere (veya birey gruplarına) diğerlerini sömürme ve onlara hükmetmede başarılı olmak için gerekli yetenekleri veren özellikleri iletmelidir ve bu gen bu bireylerin üreme olasılığının daha yüksek olduğu gerçeğiyle "ödüllendirilir" Richard Dawkins'in THE SELFISH GEN bir örneğidir. Bu da, diğer sosyobiolog teorileriyle birlikte, Ardea Skybreak'in ortaya çıkardığı gibi basitçe çöptür.

7. Karl Marx, Felsefenin Sefaleti (Foreign Languages Press Peking, Üçüncü Baskı, 1977).

8. En kapsamlı olarak Richard Lewontin, Steven Rose ve Leo J. Kamin'in birlikte yazdığı GENLERİMİZDEN İBARET DEĞİLİZ. Biyoloji, İdeoloji ve İnsan Doğası'nda.

Richard Lewontin'in Anısına ve Bugün İçin Bazı Dersler

Editörün Notu: Aşağıdaki yazı revcom.us sitesinde bu ay içerisinde kaybettiğimiz değerli bir biyolog olan Richard Lewontin'in anısına yazılmıştır. ''İt dalaşı'', ''insan insanın kurdudur'', ''bencil insan doğası'' ve buna benzer pek çok bilimsel olmayan nosyon başta toplumsal hayatı, kültürü ve insan ilişkilerini hala çok derinden etkiliyor ve bu cani sisteme karşı cephe almak, ayağa kalkmak konusunda insan zihnine ket vuruyor. Özellikle anaakım biyoloji ve psikoloji gibi bilimlerde bu ''değişmez insan doğası'' ve ''daimi

genetiklik'' gibi problemleri yaklaşımlar hala baskın bir yer işgal ediyor. Bundan yaklaşık otuz yıl önce Richard Lewontin, Steven Rose ve Leon J. Kamin *Genlerimizden İbaret Değiliz* isimli biyoloji ve psikolojideki problemleri paradigmaları ve bunların ideolojik boyutlarını inceleyen bir kitap yazdılar. Bu konularda bilimsel bir yöntem ve yaklaşım ile derinleşebilmeleri ve mücadele edebilmeleri için Türkçe baskısı bulunan bu eseri; Lewontin'in *İdeoloji Olarak Biyoloji* eserini, Stephen Jay Gould'un eserlerini ve buna mukabil sosyobiolojinin devrimci bir eleştirisi için Bob Avakian'ın bir takipçisi olan Ardea Skybreak'in *İlkel Adımlardan Geleceğin Atılımlarına* ve evrim biliminde temel bilgileri öğrenip, yetkinleşebilmek için yine Ardea Skybreak'in *Evrin Bilimi ve Yaratılış Efsanesi* eserlerini öneriyoruz.

3 Temmuz'da Richard Lewontin 92 yaşında hayatını kaybetti. Lewontin, Harvard Üniversitesinde evrimsel biyolog ve nüfus genetikçisiydi. 50 yıl boyunca çalışmaları bu alanlara çok önemli katkılarda bulundu.

Evrin Bilimi ve Yaratılış Efsanesi – Neyin Gerçek ve Neden Önemli Olduğunu Bilmek

[**EVRİM BİLİMİ VE YARATICILIK EFSANESİ: Neyin Gerçek Olduğunu ve Neden Önemli Olduğunu Bilmek**](#) kitabında Ardea Skybreak biyolojiyi ''hayatı ve bütün canlı formlarını ve birbirine bağlı bütün süreçleri inceleyen bilim'' (syf. 302) olarak

tanımlıyor. Ve evrimle ilgili şöyle devam ediyor: ‘‘Bütün yaşımlar evrilir ve bunu, doğal seçilim de dahil olmak üzere tamamen doğal ve bilinçsiz bir şekilde yaparlar. Bugün gezegen üzerinde gördüğümüz bütün bitki ve hayvanların evrimi (insan da dahil olmak üzere), 3.5 milyar yıl önceki basit bir bakteri vari organizmayla başlayan; paylaşılan atalardan gelen uzun serileri boyunca tekrarlayan ‘‘nesilssel değişim’’ anlarının bir sonucudur.

Bir evrimsel biyolog; Dünya’da hayatın çeşitliliğini üreten evrimsel süreçleri inceleyen bilim insanıdır. Nüfus genetikçisi ise farklı biyolojik popölasyonların genetik yapılarını ve çeşitliliğini inceleyen kişidir.

Richard Lewontin’in bu alanlarda kendi kariyeri moleküler biyoloji de dahil olmak üzere dikkate değer bilimsel gelişmelerin yaşandığı bir dönemde başladı. 1950’li yıllarda yapılan çığır açıcı DNA keşfi-canlı organizmaların genetik bilgilerini taşıyan molekül zincirleri- bilinen bütün organizmaların; gelişmeleri, işlevleri, büyümeleri ve reproduksiyonuyla ve bütün bunların, bütün türlerin evrimiyle nasıl bir bağlantısı olduğuyula ilgili araştırma alanlarında heyecan verici yeni yollar açtı. Aynı zamanda erken dönem bilgisayar teknolojisi bilim insanlarına daha önce hayal bile edilemeyecek şekillerde devasa miktarlarda verileri; eleme, organize etme ve analiz etme fırsatı verdi.

Sözde ‘‘İrklar’’ Arasındaki ‘‘Genetik Farklılıklar’’ Sahtekarlığının Teşhiri

Daha önce kullanılabılır olmayan yeni araçlar ve laboratuvar teknolojileri ve daha önceki bilim insanları jenerasyonunu inşa ettikleri zemin ile Lewontin ve genç bir bilim insanları takımı hevesli ve büyük çaplı bir proje ile bazı temel bilimsel soruları keşfetmek için yola çıktı: İnsanları biyolojik olarak farklı yapan nedir ve bizleri biyolojik olarak benzer yapan nedir? Evrimsel değişiklikler nereden gelir ve değişikliklere ne sebep olur? Bütün bunları

mikrobiyoloji ve matematik gibi farklı bilimsel disiplinlerden yardım alarak, dünya çapındaki insanların moleküler yapılarını karşılaştırıp kıyaslayarak yaptılar.

1972 yılında yayınlanan sonuçları, dünyadaki bütün insan nüfusunun genetik çeşitliliğini %85'inin sözde ''ırklardan'' ve etnik gruplardan herhangi birisinde bulunabileceğini ve spesifik grupların herhangi birisindeki çeşitliliğin-ister Afrikalılar, Asyalılar, Avrupalılar veya Avustralya ve Amerika'daki yerli halklar-bu gruplar arasındaki çeşitlilikten çok daha fazla olabileceğini ortaya koyuyordu. İnsan ırkı bir türdür. Nijerya'daki siyah tene sahip birisi Kuzey Avrupa'daki beyaz tene sahip birisiyle Somali'deki bir başka siyah tene sahip birisinden daha fazla genetik benzerlik gösterebilir. O zamandan bu yana daha fazla bilimsel araştırma ve bulgular eşiğinde açık olan şudur:

Evrimin bize öğrettiği temel şey insanlar arasında belirgin biyolojik ırklar diye bir şeyin olmadığıdır! Genellikle insan ''ırkları'' diye düşündüğümüz şeyler; tarihsel, sosyal ve kültürel olarak tanımlanmış kategorilerdir; ancak bu sosyal kategoriler insan türü arasındaki ''doğal'' bölünmelere tekabül etmemektedir.

Açık olmak gerekirse: ''İrk'' sosyal konsepti insanların hayatlarında hala önemli bir sosyal anlama gelebilir ve gelmektedir de. İrk sosyal konsepti hala farklı insan gruplarının tamamını; ekonomik, sosyal, kültürel ve politik olarak baskılamak ve ayırmak için kullanılır. Dolayısıyla açıktır ki ırkçılığa ve ulusal baskıya karşı mücadele bitmekten çok uzaktır...

Ancak bütün bunlar ırkın sosyal gerçekliği ile ilgilidir. Biyolojik bir bakış açısından insanlar arasındaki ırksal farklılıklar özünde *anlamsızdır*.

İnsanın Toplumsal Davranışlarının ''İçine İşlediği'' Safsatasını Teşhir Etmek

Lewontin ve diğerk pek çok araştırmacının yaptıkları araştırmalar ‘‘değışmez insan doğası’’ diye bir şeyin olmadığıının ve toplumsal davranışlar ve toplumsal kapasiteler ile ilgili özel bir genin (ya da gen dizisinin) olmadığıının, kapitalizmin doğal bir uzantı olarak ‘‘bencil genimizin’’ bir nosyonu olmadığı noktalarının bilimsel olarak anlaşılmasına da katkıda bulunmuştur.

Şimdi bir adım geriye atalım: Bundan 100 yıl önce genin keşfedilmesinden bu yana -gen DNA’mızın seksiyonlarından birisi, temel fiziksel ve fonksiyonel bir kalıtım birimidir-insanların ‘‘gen güdülü’’ oldukları veya sosyal davranışlarımızın genetik yapımızdan kaynaklandığını kanıtlamak için temelden bilimsel olmayan çabalar sarf edilmiştir. Buna ‘‘genetik determinizm’’ denir. Bu kavram geniş bir şekilde teşvik edilen ancak bugün tamamen yanlış olduğunu bildiğimiz; insanın karakterlerinin, sadece fiziksel değil ama mental ve davranışsal olarak da büyük ölçüde doğumdan, ebeveynlerden geçen kalıtımsal faktörlerle ilgili olduğunu açıklamak için kullanılır. Genetik determinizm aynı zamanda yeteneklerimiz, öğrenme kapasitemiz, büyümemiz ve başkalarıyla etkileşime geçmemizin doğumda ‘‘önceden belirlendiğini’’ öne sürer.

GENLERİMİZDEN İBARET
DEĞİLİZ Biyoloji, İdeoloji

ve İnsan Doğası Leon J.
KAMİN-Richard C. LEWONTİN-
Steven ROSE

Bu yanlış ve bilimsel olmayan ''teoriler'' farklı insan gruplarının -spesifik olarak ''ırklarının'' ve etnik grupların ve de kadınların- belirgin sosyal karakteristikleri biyolojik yapılarından ötürü geliştirdikleri ve tabiatlarından ötürü ''alt'' olduklarını öne sürebilmek için kullanılmıştır. Buna bağlı olarak gelişen ''sosyobiyojoloji'' insan yaşamının toplumsal organizasyonunun genetik yapı ve evrimsel süreç ile belirlendiğini öne sürer. Yani başka bir deyişle toplumun bugün olduğu hali biyolojimiz tarafından ''belirlenmiştir''. Ardea Skybreak'in, Lewontin'in ufuk açıcı çalışmalarından birisi olan [Genlerimizden İbaret Değiliz: Biyoloji, İdeoloji ve İnsan Doğası](#) eserini değerlendirmesinde belirttiği gibi:

Sosyobiyojoloji... karmaşık insan davranışlarının ve toplumsal yapıların (insan toplumu da dahil) sözde genetik özelliklerinden ve genetik konfigürasyonların sözde adaptif değerlerinin türümüzün biyolojik evriminden geldiğini söyleyen ahmakça spekülasyonları ifade eder.[\[1\]](#)

Bununla ilgili keskin bir bilimsel ve ideolojik savaş verilmiştir. Ve bunun toplumda muazzam sonuçları olmuştur. Richard Lewontin bu savaşa bir araştırmacı, yazar ve toplumsal bir tartışmacı olarak atlamıştır. 1984 yılında yayınlanan Genlerimizden İbaret Değiliz kitabının üç yazarından bir tanesidir. Bu kitap titiz bir şekilde biyodeterminizmin temel iddialarını ele almış ve bütün sözde ''verileri'' ve bilimsel debdebeleriyle beraber çürütmüştür. Kitap, biyodeterminizmin, genetik determinizmin ve sosyobiyojolojinin tek seferde bilimsel olmadığı ve toplumsal olarak zararlı olduğunu ortaya koymuştur.

Lewontin'in çalışması, başkalarınıninkilerle beraber insan davranışlarının ve toplumsal davranışların dinamik ve kompleks çeşitli ve farklı içsel ve dışsal faktörlerin; genetik de

dahil olmak üzere, biyolojik (hayatın bütün kimyasal süreçleri) ve genel olarak farklı seviyelerde işleyen toplumsal ve çevresel faktörlerin etkileşimi olduğu bilimsel argümanına katkıda bulunmuş ve onu güçlendirmiştir. Evet, genlerimiz bu süreçte önemli bir rol oynar, ne kadar değişimin olabileceğiyle ilgili bazı sınırlar koyar ancak bu sadece bir faktördür ve kesinlikle tek ve belirleyici faktör *değildir*.

Kapitalist-Emperyalist Toplumda Bilimin Uygulanması

Richard Lewontin çok akut bir şekilde bilimsel bilginin ilerlemesinin bir vakumun içerisinde olmadığını farkındaydı. Bunun, devamlı işleyişte olan iç içe geçmiş farklı seviyelerden oluşan kompleks bir süreç olduğunun farkındaydı. Kapitalizm altındaki finansal baskılardan ötürü ‘‘pazarlanabilir sonuçlara’’ ihtiyaç duyulabileceğinin farkındaydı. Ve, beyaz üstünlenmeciliği ve ataerki gibi baskın toplumsal ve kültürel ilişki ve değerlerin etkileri olduğunun da farkındaydı.

Bu kompleks bütün bilimin yanlış kullanılmasına ve Ardea Skybreak’in karakterize ettiği biçimiyle ‘‘kötü bilim’’ veya çöp bilime katkıda bulunabilir ve bilim insanlarının aşırı şekilde titiz olmalarının ve sürekli kendilerini ve işlerini sorgulamalarının önünde bir engel olabilir.[\[ii\]](#)

Lewontin biyodeterminizmin ve sosyobiyojinin çok kötü bir bilime örnek oldukları ve acımasız, kimi zaman soykırımsal politikaları meşrulaştırmak için kullanılabileceklerini fark etti. Ve böylece bu meselelerin geçerlilikleri hakkındaki büyüyen ve acil olan tartışmaya ortak oldu. Toplumsal davranışlarımızın genetik olarak önceden belirlendiği gibi ‘‘çöp bilimin’’ argümanlarını söktü ve iddialarını parçaladı.

Lewontin’in başkalarına da önderlik eden ve iç görüler sağlayan çalışmaları, dünyanın bugün olduğu haliyle -bütün eşitsizlikleri ve korkuları, ırksal hiyerarşisi ve ötekileştirmeleri ile- ve bunun biyolojik olarak önceden

belirlenmiş ‘‘doğal bir düzen’’ olmadığının bilimsel bir anlayışını ortaya koydu. Ve *bu dünya bu şekilde kalmak zorunda değildir.*

Richard Lewontin, 1960’ların ayaklanmalarından; özellikle de Siyahi  zg rleşmesi mücadelesinden ve Mao Zedong önderliğindeki devrimci  in’den ilham alan bir bilim insanları kuşağının bir parçasıydı. Beyaz  st nlenmeciliğine ve kadınların baskı altına alınmasına karşı derin bir nefret duydu. Amerika’nın Vietnam’a karşı savaşının ateşli bir muhalifi oldu. Prestijli Ulusal Bilim Akademisindeki (NAS)  yeliğinden organizasyonunun savaştaki işbirliği nedeniyle çekildi.

Genlerimizden İbaret Değiliz: Biyoloji, İdeoloji ve İnsan Doğası eserlerinin önsözünde Lewontin ve diğer yazarlar Leon Kamin ve Steven Rose şöyle yazmışlardı:

İhtiyacını hissettiğimiz şey biyolojik determinizmin toplumsal kökenlerinin bilimsel bir keşfi ve bugünkü sosyal fonksiyonlarının analizine ek olarak bilimsel iddialarının teşhiriydi. Bundan daha fazlası ise biyoloji ve psikolojinin alternatif olarak, özgürleştirici olarak ‘‘insan doğasının doğası’’ üzerine yeni bir perspektif verebilmek önemliydi. Buradan sonuçla, *Genlerimizden İbaret Değiliz.*

Richard Lewontin’in ‘‘insan doğasının doğasıyla’’ ilgili kendi görüşü, derin bir şekilde, yaşamın süreçlerinin ve biyolojik evrimimizin berrak bir şekilde anlaşılmasıyla insanlığın değişmez ve değiştirilemez bir ‘‘insan doğası’’ olduğu gibi saçma fikirlerden sıyrılabilieceği yönündeydi. Ve bu anlayış ile, insanları öğüten kapitalist-emperyalist sistemin üzerimize yüklediği acınası koşullara karşı bilinçli bir şekilde ayağa kalkarak radikal olarak farklı ve daha iyi bir dünya kurabiliriz. Richard Lewontin hayatını buna ve evrimsel biyolojiyi zenginleştirmeye adadı.

Richard Lewontin’in eserlerinde ve hayatında kutlanması

gereken ve bilim insanları ve de akademisyenlerin (ve daha iyi bir dünya isteyen hepimizin) öğrenebileceği ve kutlanması gereken daha pek çok şey var.

Richard Lewontin'in hatırasına!

Dipnotlar:

[i] Skybreak A, ''Genlerimizden İbaret Değiliz ve İdeolojik Karşı Saldırı'', *Revolution* Dergisi, Kış/Bahar, 53, DKP Yayınları, 1985

[ii] Ardea Skybreak, BİLİM VE DEVRİM Röportajında şöyle söylemektedir:

İnsanların bilimden uzaklaşmasının bir başka nedeni de kötü bilimin olmasıdır. Bilirsiniz, her zaman kötüye kullanılan ve yanlış uygulanan bir "bilim" olacaktır, fakat bu kötü bir bilimdir, anlaştık mı? Örneğin, tarih boyunca bazı ırkların diğer ırklara göre daha düşük seviyede olduğu, bazı ırkların zihinsel olarak daha geri olduğu gibi bir fikri tanıtmak için bilimin kullanıldığı örnekleri bir düşünelim.

Evet, bu çöp bir bilimdir. Aslında bunun tamamen kötü bir bilim olduğunu kanıtlamak için titiz bilimsel yöntemler kullanabilirsiniz. Bu yalnızca "ahlaki açıdan" kötü değildir, aynı zamanda bilimsel olarak da kötüdür tamamen yanlıştır ve bunu kanıtlamak için iyi bilimi kullanabilirsiniz.

Okunmasını tavsiye ettiğimiz yapıtlar:

GENLERİMİZDEN İBARET DEĞİLİZ Biyoloji, İdeoloji ve İnsan Doğası

<https://www.yordamkitap.com/genlerimizden-ibaret-degiliz-biyoloji-ideoloji-ve-insan-dogasi>

Bilim ve Devrim: Bilimin, Bilimin Topluma Uygulanmasının, Komünizmin Yeni Sentezinin ve Bob Avakian'ın Önderliğinin Önemi Üzerine – Ardea Skybreak ile Röportaj

<http://yenikomunizm.com/bilim-ve-devrim/>

Evrin Bilimi ve Yaratılış Efsanesi – Neyin Gerçek ve Neden Önemli Olduğunu Bilmek

<http://yenikomunizm.com/evrim-bilimi-ve-yaradilis-efsanesi-neyin-gercek-ve-neden-onemli-oldugunu-bilmek/>

“TARİHÖNCESİ ADIMLARDAN GELECEĞİN ATILIMLARINA – İnsanın Ortaya Çıkışı, Kadına Dönük Baskının Kökenleri ve Kurtuluşa Giden Yol Üzerine Bir Çalışma”

<http://yenikomunizm.com/tarihoncesi-adimlardan-gelecegin-atilimlarina/>

Tarihöncesi Adımlardan Geleceğin Atılımlarına

Not: Bu kitabı e-book olarak ücretsiz okuyabilirsiniz.

[mks_icon icon="fa-book" color="#a01dc1" type="fa"] [mks_icon icon="fa-download" color="#a01dc1" type="fa"] İndirmek için:
<http://yenikomunizm.com/wp-content/uploads/tarihoncesi.epub>

Ardea Skybreak'ın **“TARİHÖNCESİ ADIMLARDAN GELECEĞİN ATILIMLARINA – İnsanın Ortaya Çıkışı, Kadına Dönük Baskının Kökenleri ve Kurtuluşa Giden Yol Üzerine Bir Çalışma”** adlı kitabı, Sinan Jabban'ın çevirisiyle, Patika Kitap'tan çıktı.

Bu kitap, türümüzün evrimsel serüvenine dair “insan doğası” temelli özcü yaklaşımların bir reddiyesi niteliğindedir. Skybreak, bu doğrultuda çeşitli disiplinlerin araştırmalarından istifade ederek günümüzdeki hiyerarşik ve baskıcı toplumsal ilişkilerin biyolojik, “doğa vergisi” bir temelini olmadığını ortaya koymaktadır. Türümüzün ilk ortaya çıktığı tarihsel dönemeçte nasıl yaşamış olduğuna, kadın ile erkek arasındaki eşitsizliğin nasıl ortaya çıkmış olduğuna ve insanın değişmez bir doğasının olup olmadığına ilişkin kafasında birtakım soru işaretleri olanlar bu kitabın sayfaları dâhilinde birtakım yanıtlar bulabileceklerdir.

“Eserin kültür ile biyoloji arasındaki etkileşime yaptığı vurgu son derece önemli. Skybreak, sosyo-biyologların ve genetik deterministlerin basmakalıp modellerine karşı çıkıyor, insan davranış ve evriminin bunların öne sürdüğünden çok daha karmaşık ve ilginç olduğunu ortaya koyuyor. Geleceğe dönük öngörüler de oldukça iyimser.”

– Marian Lowe Boston Üniversitesi (Kadının Doğası'nın Editörlerinden)

“Elde edilen artık ürünün gelişiminin sonucu genel bir sınıf yapısının ortaya çıkmaya başladığı toplumlarda, çocuk doğumu gibi birtakım ufak biyolojik farklılıkların cinsiyetler arasında statü, rol ve iktidar açısından bir farklılaşmaya açtığı görüşü olağanüstü bir üslupla tartışılıyor. Aslen Engels'e borçlu olduğumuz bu genel kavrayıştan daha nitelikli bir teori şimdiye dek ortaya konmamıştır. Skybreak'ın kitabı bu yaklaşımı son derece dikkatli ve ikna edici bir biçimde ele

almaktadır.”

– R.C. Lewontin Harvard Üniversitesi (Genlerimizden İbaret Değiliz’in Yazarlarından)

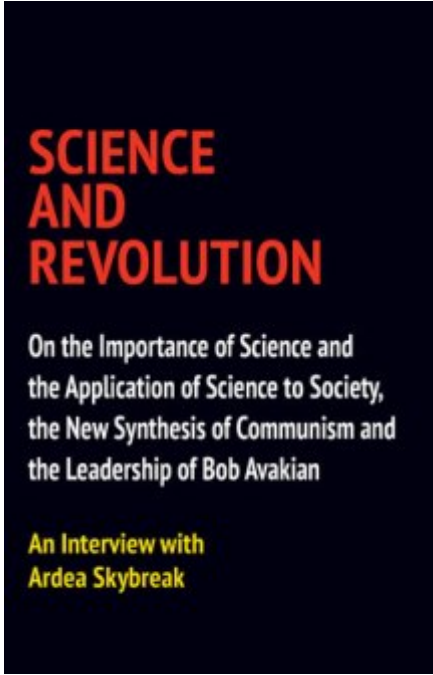
Ardea Skybreak Kimdir?

Ardea Skybreak, evrimsel biyoloji ve toplumsal ekoloji alanlarında uzman bir biyologdur. Kendisini bilimi ve bilimsel yöntemi kitlelere sevdirmeye adanmıştır. İnsanlar gerçeğe ulaşmakta bilimsel yaklaşımdan yoksun bırakıldığında, doğal dünyanın güzellik ve zenginliğini tam olarak takdir etme fırsatının ve doğada ve toplumda değişimin dinamiklerini gerçekten anlama yollarının ellerinden alınmış olacağını kuvvetle hissetmektedir.

Skybreak kozmopolit bir geçmişten gelmektedir. Çok seyahat etmiş ve birçok farklı kültürden insanla etkileşimde bulunmuştur. Çok erken yaşlardan bu yana eleştirel bir düşünür olmaya teşvik edilmiş ve Avrupa geleneğinde bir entelektüel olmak üzere sistematik bir eğitim almıştır. Buda hem sanat hem de bilimin pek çok alanında geniş bir yelpazede çalışmasının önünü açmıştır.

Skybreak lise ve üniversite yılları boyunca 1960’ların büyük ayaklanmalarından ve “havanın devrim kokmasından” ciddi olarak etkilenmiştir. Vietnam savaşı, Malcolm X, Kara Panterler, Kadınların Özgürlüğü İçin Radikal Hareket, Çin, Kültür Devrimi ve Mao, pek çokları için olduğu gibi onun için de

geliştiriciydi.

Skybreak biyoloji tutkusunu izleyerek 1970'lerin başlarında ve ortalarında hem laboratuvarında hem de sahada önemli bir araştırma deneyimi biriktirdi. Gerçek bir araştırmacı olan Skybreak'i en mutlu eden şey en son kuramsal gelişmeleri biyolog arkadaşlarıyla tartışmayı ve bir saha araştırma gezisinde ıslak tropik ormanlarda çalışıp durmayı birleştirebildiği zamanlardı. Öğretim üyesi olarak üniversitede bilim öğretti, mesleki dergilerde yazdı.

Genç bir bilim insanı olan Skybreak tam olarak yaşamak istediği gibi yaşıyordu fakat aynı zamanda sosyal adaletsizlik onu çok öfkeliyor ve dünyayı devrimci bir değişime zorlayan gereksinimi hissediyordu. Doktora tezini tamamlamadan önce, kendi daha geniş anlamda sosyal ve siyasal sorumluluklarına tam zamanlı olarak adanmak için zor bir karar vererek doktora programını bıraktı. Ancak hiç bir zaman bilimsel araştırmaya olan merakını, bilimin yöntemlerini uygulama ve tanıtmaya tutkusunu asla kaybetmedi.

Ardea'nın yaşam deneyimleri ve işi onu dünyanın büyük kentlerinden bakir egzotik yerlerine, akademilerde eğitim vermekten fabrikalarda asgari ücretle çalışmaya götürmüştür.

Ardea aynı rahatlıkla sanatçılar ve entelektüellerle ilişki

kurmakta ya da bir sosyal konut sakinleriyle mutfak masalarının etrafında oturup yaşamdan ve felsefeden konuşabilmektedir. Devrimci komünist bakışa sahip bir yazar olarak, çok çeşitli sosyal, siyasal, bilimsel ve felsefi konuları inceledi.

Doymak bilmez bir okur popöler kültür gözlemcisi olan Ardea, kendi konusuna hayat vermek için, doğal bilimlerin yanı sıra tarih, felsefe, kültürel antropoloji, siyasal bilimler, resim, müzik ve sinemadan yararlanmaktadır. Yazdığı her şeyin özünde olan ve yapıtlarında çok güçlü bir şekilde aktardığı şey “gerçekleri ve neden önemli olduklarını bilmenin” önemidir.